

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (osmi senat)

z dne 26. oktobra 2023 *

„Predhodno odločanje – Zračni promet – Uredba (ES) št. 261/2004 – Člen 2(j) – Člen 3 – Člen 4(3) – Plačilo odškodnine letalskim potnikom v primeru zavrnitve vkrcanja – Potnik, ki je bil predhodno obveščen o zavrnitvi vkrcanja – Neobstoj obveznosti potnika, da se prijavi na let – Člen 5(1)(c) – Izjeme od pravice do odškodnine v primeru odpovedi leta – Neuporaba teh izjem v primeru predvidene zavrnitve vkrcanja“

V zadevi C-238/22,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Landgericht Frankfurt am Main (deželno sodišče v Frankfurtu na Majni, Nemčija) z odločbo z dne 21. februarja 2022, ki je na Sodišče prispela 5. aprila 2022, v postopku

FW

proti

LATAM Airlines Group SA,

SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi N. Piçarra, predsednik senata, M. Safjan in M. Gavalec (poročevalec), sodnika,

generalni pravobranilec: A. Rantos,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za FW H. Hopperdietzel, Rechtsanwalt,
- za LATAM Airlines Group SA S. Wassmer, Rechtsanwalt,
- za nemško vlado J. Möller, P. Busche in M. Hellmann, agenti,
- za Evropsko komisijo G. Braun, G. Wilms in N. Yerrell, agenti,

* Jezik postopka: nemščina.

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2(j), člena 3(2), člena 4(3), člena 5(1)(c)(i) in člena 7 Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 8, str. 10).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med osebo FW in družbo LATAM Airlines Group SA (v nadaljevanju: Latam Airlines) glede odškodninskega zahtevka, ki ga je oseba FW vložila na podlagi Uredbe št. 261/2004, potem ko je družba Latam Airlines blokirala njeno rezervacijo za let, opravljen med Madridom (Španija) in Frankfurtom na Majni (Nemčija).

Pravni okvir

- 3 V uvodnih izjavah od 1 do 4 in 9 Uredbe št. 261/2004 je navedeno:
 - „(1) Ukrepanje Skupnosti na področju zračnega prevoza mora med drugim zagotavljati visoko raven varstva potnikov. Poleg tega je treba na splošno v celoti upoštevati zahteve o varstvu potrošnikov.
 - (2) Zavrnitev vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov povzročajo potnikom velike težave in nevšečnosti.
 - (3) Čeprav je Uredba Sveta (EGS) št. 295/91 z dne 4. februarja 1991 o vzpostavljanju skupnih pravil za sistem odškodnin za zavrnjeno vkrcanje v rednem zračnem prevozu [(UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 1, str. 306)] uvedla osnovno varstvo potnikov, pa je število potnikov, ki jim je proti njihovi volji zavrnjeno vkrcanje, kakor tudi število potnikov, ki so prizadeti zaradi odpovedi brez predhodnega opozorila in zaradi velikih zamud, še vedno preveliko.
 - (4) Zato mora Skupnost zvišati standarde varstva, ki jih določa navedena uredba, da okrepi pravice potnikov in zagotovi letalskim prevoznikom delovanje na liberaliziranem trgu pod usklajenimi pogoji.
- [...]
- (9) Število potnikov, ki jim je zavrnjeno vkrcanje proti njihovi volji, je treba zmanjšati tako, da se od letalskih prevoznikov zahteva, naj predlagajo potnikom, da se prostovoljno odpovedo svoji rezervaciji v zameno za določene storitve, namesto da zavrnejo vkrcanje, in da v celoti povrnejo odškodnino tistim potnikom, ki jim je bilo končno zavrnjeno vkrcanje.“

4 Člen 2 Uredbe št. 261/2004, naslovljen „Opredelitve pojmov“, v točkah (j) in (l) določa:

„V tej uredbi:

[...]

(j) ‚zavrnitev vkrcanja‘ pomeni zavrnitev prevoza potnikom na letu, čeprav se želijo vkrcati pod pogoji, določenimi v členu 3(2), razen kadar obstajajo upravičeni razlogi za zavrnitev vkrcanja, kot so zdravstveni in varnostni razlogi ter razlogi, ki so povezani z varovanjem, ali neustrezne potne listine;

[...]

(l) ‚odpoved‘ pomeni dejstvo, da let, ki je bil prvotno predviden, in na katerem je bilo rezervirano najmanj eno mesto, ni bil opravljen.“

5 Člen 3 te uredbe, naslovljen „Področje uporabe“, v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. Ta uredba se uporablja za:

(a) potnike, ki odhajajo z letališča na ozemlju države članice, za katero se Pogodba uporablja;

[...]

2. Odstavek 1 se uporablja pod pogojem, da:

(a) imajo potniki potrjeno rezervacijo na zadevnem letu in, razen v primeru odpovedi leta iz člena 5, se prijavijo na let,

– kakor je določeno in ob navedenem času vnaprej in pisno (vključno v elektronski obliki) z letalskim prevoznikom, organizatorjem potovanja ali pooblaščenoto potovalno agencijo,

ali, če čas ni naveden,

– najpozneje 45 minut pred objavljenim časom odhoda; ali

(b) je potnike letalski prevoznik ali organizator potovanja premestil iz rezerviranega leta na drug let, ne glede na razlog.“

6 Člen 4 iste uredbe, naslovljen „Zavrnitev vkrcanja“, določa:

„1. Kadar dejanski letalski prevoznik utemeljeno pričakuje zavrnitev vkrcanja na letu, naj najprej pozove prostovoljce, da se odpovejo svojim rezervacijam v zameno za storitve pod pogoji, o katerih se dogovorita zadevni potnik in dejanski letalski prevoznik. Prostovoljcem se ponudi, poleg storitev iz tega odstavka, tudi pomoč v skladu s členom 8.

2. Kadar število prostovoljcev ni zadostno, da bi omogočilo vkrcanje drugih potnikov z rezervacijo, dejanski letalski prevoznik lahko zavrne vkrcanje potnikov proti njihovi volji.

3. Kadar je vkrcanje potnikom zavrnjeno proti njihovi volji, jim dejanski letalski prevoznik takoj izplača odškodnino v skladu s členom 7 in ponudi pomoč v skladu s členoma 8 in 9.“

7 Člen 5 Uredbe št. 261/2004, naslovljen „Odpoved leta“, v odstavku 1(c) določa:

„V primeru odpovedi leta:

[...]

(c) imajo zadevni potniki pravico do odškodnine, ki jim jo mora plačati dejanski letalski prevoznik v skladu s členom 7, razen če:

- (i) so o odpovedi obveščeni najmanj dva tedna pred odhodom po voznem redu; ali
- (ii) so o odpovedi obveščeni dva tedna do sedem dni pred odhodom po voznem redu in jim je ponujena sprememba poti, ki jim zagotavlja odhod največ dve uri pred odhodom po voznem redu in prihod v njihov končni namembni kraj manj kot štiri ure po prihodu po voznem redu; ali
- (iii) so o odpovedi obveščeni manj kot sedem dni pred odhodom po voznem redu in jim je ponujena sprememba poti, ki jim zagotavlja odhod največ eno uro pred odhodom po voznem redu in prihod v njihov končni namembni kraj manj kot dve uri po prihodu po voznem redu.“

8 Člen 7 te uredbe, naslovljen „Pravica do odškodnine“, določa:

„1. Pri sklicevanju na ta člen potniki prejmejo odškodnino v višini:

- (a) 250 EUR za lete do vključno 1.500 kilometrov;
- (b) 400 eurov za vse lete znotraj Skupnosti nad 1500 kilometrov in za vse druge lete med 1500 in 3500 kilometri;
- (c) 600 EUR za lete, ki niso zajeti v točkah (a) ali (b).

Za določitev oddaljenosti, ki jo je treba upoštevati, se šteje zadnji kraj, na katerega bo potnik zaradi zavrnitve vkrcanja ali odpovedi leta prispel z zamudo glede na predvideni vozni red letov.

[...]

4. Izračun razdalje iz odstavkov 1 in 2 se izvede po metodi najkrajše poti (letenja) med dvema točkama na zemlji.“

Spor o glavni stvari in vprašnji za predhodno odločanje

9 Oseba FW je pri družbi Latam Airlines rezervirala odhodni in povratni let med Frankfurtom na Majni in Madridom. Odhodni let je bil načrtovan za 22. december 2017, povratni pa za 7. januar 2018.

- 10 Ker se oseba FW 21. decembra 2017 ni mogla prijaviti na let prek spleta, je stopila v stik z družbo Latam Airlines. Ta ji je nato sporočila, da je enostransko in brez predhodnega obvestila njeno rezervacijo spremenila tako, da jo je prenesla na prejšnji let, ki bi moral biti opravljen 20. decembra 2017. Družba Latam Airlines je ob tem osebo FW obvestila tudi, da je bila njena rezervacija povratnega leta 7. januarja 2018 blokirana, saj se ni vkrcala na odhodni let.
- 11 Zato je oseba FW pri drugem letalskem prevozniku rezervirala tako odhodni kot povratni let in za ustrezajoči vozovnici plačala 528,23 EUR. Družba Latam Airlines ji je pred začetkom postopka v glavni stvari vseeno povrnila znesek 101,55 EUR.
- 12 Amtsgericht Frankfurt am Main (okrajno sodišče v Frankfurtu na Majni, Nemčija) je s sodbo z dne 2. septembra 2021 družbi Latam Airlines naložilo, naj osebi FW plača odškodnino v višini 426,68 EUR, kar ustreza preostalemu znesku stroškov teh vozovnic, in odškodnino v višini 250 EUR na podlagi členov 5 in 7 Uredbe št. 261/2004. To sodišče je namreč spremembo rezervacije odhodnega leta, ki bi ga morala zagotoviti družba Latam Airlines, štelo za odpoved. V tej točki je ta sodba postala pravnomočna.
- 13 Navedeno sodišče pa je zavrnilo zahtevek osebe FW za dodatno odškodnino v višini 250 EUR zaradi zavrnitve vkrcanja na povratni let, ki ga je rezervirala pri tem letalskem prevozniku. Po mnenju istega sodišča naj bi bilo osebi FW zavrnjeno vkrcanje v smislu člena 4 Uredbe št. 261/2004, čeprav se ni prijavila na let oziroma ni prišla k izhodu za vkrcanje, kot to zahtevata člen 2(j) in člen 3(2)(a) te uredbe. Ker pa za potnika ne bi bilo pomembno, ali zavrnitev prevoza temelji na odpovedi leta ali, v primeru, da je let opravljen, na zavrnitvi vkrcanja, je prvostopenjsko sodišče po analogiji uporabilo člen 5(1)(c)(i) navedene uredbe. Zato je osebi FW zavrnilo pravico do te dodatne odškodnine, ker je bila o zavrnitvi vkrcanja obveščena 21. decembra 2017, torej več kot dva tedna pred odhodom po voznem redu prvotno rezerviranega povratnega leta.
- 14 Oseba FW je zoper sodbo z dne 2. septembra 2021 vložila pritožbo pri Landgericht Frankfurt am Main (deželno sodišče v Frankfurtu na Majni, Nemčija), ki je predložitveno sodišče. Oseba FW nasprotuje uporabi člena 5(1)(c)(i) Uredbe št. 261/2004 po analogiji za primere zavrnitve vkrcanja.
- 15 Predložitveno sodišče meni, da se v tej zadevi postavljata dve vprašanji glede razlage Uredbe št. 261/2004. Najprej, to sodišče se sprašuje, ali je zavrnitev vkrcanja v smislu člena 4 te uredbe mogoče ugotoviti, če dejanski letalski prevoznik potnika vnaprej obvesti, da mu bo zavrnil vkrcanje na let, za katerega ima potrjeno rezervacijo. Če je odgovor pritrdilen, se torej postavlja vprašanje, ali se lahko člen 5(1)(c)(i) navedene uredbe, ki se nanaša na odpoved leta, po analogiji uporabi v primeru zavrnitve vkrcanja.
- 16 Predložitveno sodišče v zvezi s prvo točko navaja, da je Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) v sodbi z dne 17. marca 2015 med drugim razsodilo, da od potnika ni mogoče zahtevati, da se prijavi na let ali pride k izhodu za vkrcanje v primeru „predvidene“ zavrnitve vkrcanja, to je v primeru spremembe rezervacije, o kateri je bil potnik predhodno obveščen, tako da je bila ta rezervacija prenesena na drug let, ali, kot v obravnavanem primeru, v primeru izbrisa imena tega potnika s seznama potnikov, ki jim je dovoljeno vkrcanje. Glede na visoko raven varstva pravic potnikov, ki se želi doseči z Uredbo št. 261/2004, naj namreč ne bi bilo razloga, da se od potnika zahteva, da pride na letališče in zaprosi za prevoz, če je že vnaprej gotovo, da mu bo ta zavrjen. Predložitveno sodišče pa ob strinjanju z razlago, ki jo je podalo Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče), v bistvu meni, da je treba Sodišču v zvezi s tem postaviti vprašanje.

- 17 Predložitveno sodišče v zvezi z drugo točko in za primer, da bi Sodišče priznalo, da se potniku v primeru predvidene zavrnitve vkrcanja lahko izplača odškodnina, ne da bi se mu bilo treba prijaviti na let ali priti na izhod za vkrcanje, meni, da čeprav zakonodajalec Evropske unije ni izrecno predvidel primera potnika, ki mu je bilo predhodno zavrnjeno vkrcanje, je tak potnik v enakem položaju kot potnik, čigar let je bil odpovedan. Zato naj bi bilo z načelom enakega obravnavanja naloženo, da se člen 5(1)(c)(i) Uredbe št. 261/2004 po analogiji uporabi za potnike, ki jim je bilo zavrnjeno vkrcanje v smislu člena 4 navedene uredbe.
- 18 Vendar predložitveno sodišče opozarja, da v primeru odpovedi leta pravice do odškodnine ni, če je bil potnik o tej odpovedi obveščen vsaj dva tedna vnaprej. Tak rok naj bi potniku omogočal, da se prilagodi novemu položaju, tako da naj težave in nevšečnosti, ki se želijo odpraviti s pravico do odškodnine iz člena 7 Uredbe št. 261/2004, ne bi nastale. Enako naj bi imel v primeru predvidene zavrnitve vkrcanja, sporočene več kot dva tedna pred odhodom leta po voznem redu, tako obveščeni potnik dovolj časa, da se prilagodi tej zavrnitvi in si uredi potovanje drugače. Za potnika naj ne bi bilo pomembno, ali je razlog, da ni mogel na rezerviran let, ta, da je bil ta let v celoti odpovedan, ali ta, da mu je bilo vkrcanje zavrnjeno iz drugih razlogov, kot je na primer preveliko število rezervacij. Posledice nevšečnosti zaradi zavrnitve vkrcanja naj bi bile namreč enake posledicam odpovedi leta. Če je bil namen zakonodajalca ta, da pravica do odškodnine preneha, če je let odpovedan v primeru predhodne obvestitve potnika, bi morala enaka rešitev veljati v primeru predvidene zavrnitve vkrcanja, sicer bi bili potniki, ki jim je bil odpovedan let, v precej bolj neugodnem položaju kot potniki, ki jim je bilo zavrnjeno vkrcanje, čeprav sta ti kategoriji potnikov v primerljivem položaju.
- 19 V teh okoliščinah je Landgericht Frankfurt am Main (deželno sodišče v Frankfurtu na Majni) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
- „1. Ali je treba Uredbo [št. 261/2004] razlagati tako, da mora potnik – kakor se zahteva s členom 3(2) oziroma 2(j) [te uredbe] – tudi takrat ob določenem času oziroma najpozneje 45 minut pred objavljenim časom odhoda priti na okence za prijavo na let oziroma k izhodu za vkrcanje, da bi se lahko navedena uredba uporabila in da bi bila upravičena zavrnitev vkrcanja, za katero je v skladu s členom 4(3) v povezavi s členom 7 [iste uredbe] mogoče zahtevati odškodnino, čeprav je dejanski letalski prevoznik že prej napovedal, da potniku ne bo dovolil vkrcanja?
2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen:
- Ali je treba Uredbo [št. 261/2004] razlagati tako, da izključuje odškodninske zahtevke zaradi zavrnitve vkrcanja na podlagi členov 4 in 7 [te u]redbe ob smiselni uporabi člena 5(1)(c)(i) [navedene] uredbe, če je bil potnik o zavrnitvi vkrcanja [s strani letalskega prevoznika] obveščen vsaj dva tedna pred predvidenim odhodom?“

Vprašnji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 20 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 4(3) Uredbe št. 261/2004 v povezavi s členom 2(j) te uredbe razlagati tako, da dejanski letalski prevoznik, ki je potnika vnaprej obvestil, da mu bo proti njegovi volji zavrnil vkrcanje na let, za katerega ima ta potnik potrjeno rezervacijo, navedenemu potniku ni dolžan plačati odškodnine, če se ta ni prijavil na let pod pogoji, določenimi v členu 3(2) te uredbe.
- 21 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča iz zahtev po enotni uporabi prava Unije in zahtev načela enakosti izhaja, da je treba izraze iz določbe prava Unije, ki za določitev svojega pomena in obsega ne napotuje izrecno na pravo držav članic, običajno v vsej Uniji razlagati avtonomno in enotno, pri čemer je treba upoštevati ne le besedilo te določbe, ampak tudi njen kontekst in cilj, ki se uresničuje z zadevno ureditvijo (sodbi z dne 18. januarja 1984, Ekro, 327/82, EU:C:1984:11, točka 11, in z dne 25. junija 2020, Ministerio Fiscal (Organ, za katerega je verjetno, da bo prejel prošnjo za mednarodno zaščito), C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, točka 53).
- 22 Najprej je treba opozoriti, da člen 4(3) Uredbe št. 261/2004 določa, da „[k]adar je vkrcanje potnikom zavrnjeno proti njihovi volji, jim dejanski letalski prevoznik takoj izplača odškodnino v skladu s členom 7 [te uredbe] in ponudi pomoč v skladu s členoma 8 in 9 [navedene uredbe]“.
- 23 Glede na besedilo tega člena 4(3) je potnik upravičen do odškodnine iz te določbe le, če mu je bilo „zavrnjeno vkrcanje“ v smislu člena 2(j) navedene uredbe. Iz te določbe izhaja, da „zavrnitev vkrcanja“ pomeni „zavrnitev prevoza potnikom na letu, čeprav se želijo vkrcati pod pogoji, določenimi v členu 3(2) [te uredbe], razen kadar obstajajo upravičeni razlogi za zavrnitev vkrcanja, kot so zdravstveni in varnostni razlogi ter razlogi, ki so povezani z varovanjem, ali neustrezne potne listine“.
- 24 Ob upoštevanju napotila iz člena 2(j) Uredbe št. 261/2004 na člen 3(2) te uredbe je treba poudariti, da iz odstavkov 1(a) in 2 tega člena 3 izhaja, da če ima potnik, kot v obravnavanem primeru, potrjeno rezervacijo za let z odhodom z letališča na ozemlju države članice, za katero veljajo določbe Pogodbe, pojem „zavrnitev vkrcanja“ predpostavlja, bodisi da se ta potnik, razen v primeru odpovedi iz člena 5 navedene uredbe, prijavi na let, kot je določeno, in ob uri, ki jo vnaprej pisno navede letalski prevoznik, organizator potovanja ali pooblaščen potovalna agencija, ali, če take navedbe ni, najpozneje 45 minut pred objavljenim časom odhoda, bodisi da je letalski prevoznik ali organizator potovanja tega potnika premestil z leta, za katerega je imel rezervacijo, na drug let, ne glede na razlog.
- 25 Glede na določbe, navedene v točkah od 22 do 24 te sodbe, je treba ugotoviti, prvič, ali pojem „zavrnitev vkrcanja“ vključuje predvideno zavrnitev vkrcanja, in sicer primer, v katerem dejanski letalski prevoznik potnika vnaprej obvesti, da mu bo zavrnil vkrcanje proti volji tega potnika na letu, za katerega ima zadnjenavedeni potrjeno rezervacijo, in drugič, ali zahteva, da se potnik prijavi na let, velja tudi v primeru take predvidene zavrnitve vkrcanja.
- 26 V zvezi s prvo točko je treba opozoriti, da je bila z Uredbo št. 261/2004 razveljavljena Uredba št. 295/91, s katero je bilo uvedeno varstvo pred zavrnitvijo vkrcanja. Vendar se je zakonodajalec Unije s sprejetjem zadnjenavedene uredbe želel izključno odzvati na prakso prevelikega števila rezervacij, ki so jo pretirano izvajali letalski prevozniki. Tako se je Uredba št. 295/91 v skladu s svojim členom 1 omejila na vzpostavitev „skupnih minimalnih pravil, ki veljajo, kadar je

potnikom zavrnen dostop do rednega leta s prevelikim številom rezervacij“ (glej v tem smislu sodbi z dne 4. oktobra 2012, *Finnair*, C-22/11, EU:C:2012:604, točka 20, in z dne 4. oktobra 2012, *Rodríguez Cachafeiro in Martínez-Reboredo Varela-Villamor*, C-321/11, EU:C:2012:609, točka 22).

- 27 Nasprotno pa pri pojmu „zavrnitev vkrcanja“ v smislu člena 2(j) Uredbe št. 261/2004 ni nikakršnega sklicevanja na vzrok, zakaj prevoznik potniku zavrne prevoz. Tako besedilo te določbe take zavrnitve ne povezuje več s položajem „prevelikega števila rezervacij“ zadevnega leta, ki ga je letalski prevoznik ustvaril iz ekonomskih razlogov. S tem je zakonodajalec Unije razširil področje uporabe pojma „zavrnitev vkrcanja“, da bi bili zajeti vsi primeri, v katerih letalski prevoznik potniku zavrne prevoz (glej v tem smislu sodbi z dne 4. oktobra 2012, *Finnair*, C-22/11, EU:C:2012:604, točke 19, 21 in 22, in z dne 4. oktobra 2012, *Rodríguez Cachafeiro in Martínez-Reboredo Varela-Villamor*, C-321/11, EU:C:2012:609, točke 21, 23 in 24).
- 28 Iz tega sledi, da pojem „zavrnitev vkrcanja“ načeloma vključuje predvideno zavrnitev vkrcanja, če se je potnik pravočasno prijavil na let v skladu s členom 2(j) te uredbe.
- 29 Ta razlaga je potrjena s teleološkimi preudarki. Če bi se namreč iz pojma „zavrnitev vkrcanja“ v smislu člena 2(j) Uredbe št. 261/2004 izključila predvidena zavrnitev vkrcanja, bi to občutno zmanjšalo varstvo, ki je potnikom zagotovljeno s to uredbo. Zato bi bila taka izključitev v nasprotju s ciljem navedene uredbe iz njene uvodne izjave 1, ki je zagotavljanje visoke ravni varstva potnikov in ki upravičuje široko razlago pravic, priznanih tem potnikom. Poleg tega bi bila posledica navedene izključitve odvzem vsakršnega varstva potnikom, ki so v položaju, za katerega, kot pri prevelikem številu rezervacij iz ekonomskih razlogov, niso krivi, pri čemer jim je onemogočeno sklicevanje na člen 4 iste uredbe (glej v tem smislu sodbo z dne 4. oktobra 2012, *Finnair*, C-22/11, EU:C:2012:604, točki 23 in 24).
- 30 V zvezi z drugo točko, navedeno v točki 25 te sodbe, dobesedna razlaga člena 2(j) Uredbe št. 261/2004 v povezavi s členom 3(1)(a) in (2) te uredbe kaže na to, da je „zavrnitev vkrcanja“ potniku mogoče ugotoviti le, če se je ta prijavil na let.
- 31 Vendar te razlage ni mogoče sprejeti v primeru predvidene zavrnitve vkrcanja.
- 32 Na eni strani je namreč, kot je Komisija navedla v pisnem stališču, iz kontekstualne analize člena 3(2)(b) v povezavi s členom 2(j) Uredbe št. 261/2004 razvidno, da ni treba, da je zahteva, da se morajo potniki prijaviti na let, tudi ob upoštevanju dejstva, da je mogoče vkrcanje zavrni vnaprej, nujno izpolnjena v primeru, v katerem je letalski prevoznik ali organizator potovanja te potnike premestil z leta, za katerega so imeli rezervacijo, na drug let. Tak položaj pa se v bistvu ne razlikuje od položaja, v katerem je potnik vnaprej obveščen, da mu bo letalski prevoznik zavrnil vkrcanje na let, za katerega ima potrjeno rezervacijo, zaradi česar mora ta potnik drug let rezervirati enako, kot če bi ga letalski prevoznik vnaprej premestil na drug let.
- 33 Na drugi strani je na podlagi cilja Uredbe št. 295/91, na katerega je bilo opozorjeno v točki 26 te sodbe, mogoče razumeti, da je zakonodajalec Unije s poznejšim sprejetjem člena 2(j) in člena 4 Uredbe št. 261/2004 v bistvu predvidel primere zavrnitve vkrcanja, ki se – tako kot tisti, ki nastanejo zaradi prevelikega števila rezervacij – pojavijo v skrajnem primeru, to je v trenutku, ko potniki prispejo na letališče. V tem okviru je razumljivo, da je ta zakonodajalec v Uredbi št. 261/2004 ohranil zahtevo, da se potnik prijavi na let, pri čemer je resničnost takih primerov načeloma mogoče ugotoviti le ob prijavi na let.

- 34 Tako kaže, da zakonodajalec Unije pri pripravi Uredbe št. 261/2004 ni predvidel položaja, v katerem dejanski letalski prevoznik potnike pred načrtovanim letom, za katerega imajo ti potniki potrjeno rezervacijo, obvesti, da bo zavrnil njihovo vkrcanje na letalo, ki mora opraviti ta let.
- 35 Vendar člena 4(3) Uredbe št. 261/2004 v povezavi s členom 2(j) in členom 3(2) te uredbe ni mogoče razlagati tako, da izraža namerno voljo zakonodajalca Unije, da samodejno izključi vsakršno odškodnino v korist potnika, ki mu je bilo predhodno zavrnjeno vkrcanje, ker se ni prijavil na let. Ugotoviti je torej treba, da te določbe odškodnine za zavrnitev vkrcanja ne pogojujejo v vseh okoliščinah s tem, da se zadevni potniki prijavijo na let.
- 36 Nasprotno, razlaga Uredbe št. 261/2004, ki od potnikov, ki jim je zavrnjeno vkrcanje, zato da bi jim bila omogočena odškodnina, ne zahteva, da se prijavijo na let, in jih tako oprosti nepotrebne formalnosti, prispeva k uresničitvi cilja te uredbe, ki je zagotoviti visoko raven varstva potnikov.
- 37 Iz uvodnih izjav od 1 do 4 navedene uredbe, zlasti uvodne izjave 2, izhaja, da je namen iste uredbe zagotavljati visoko raven varstva letalskih potnikov, ne glede na to, ali so v položaju, v katerem jim je bilo zavrnjeno vkrcanje, je let odpovedan ali ima veliko zamudo, saj so bile vsem povzročene podobno velike težave in nevšečnosti, povezane z letalskim prevozom (sodbi z dne 19. novembra 2009, Sturgeon in drugi, C-402/07 in C-432/07, EU:C:2009:716, točka 44, in z dne 29. julija 2019, Rusu, C-354/18, EU:C:2019:637, točka 26). Iz tega izhaja, da je treba določbe, ki letalskim potnikom dajejo pravice, vključno s tistimi, ki dajejo pravico do odškodnine, razlagati široko (glej v tem smislu sodbo z dne 19. novembra 2009, Sturgeon in drugi (C-402/07 in C-432/07, EU:C:2009:716, točka 45).
- 38 Iz kontekstualne in teleološke razlage člena 4(3) Uredbe št. 261/2004 v povezavi s členom 2(j) in členom 3(2) te uredbe tako izhaja, da se potniku ni treba prijaviti na let, če mu je dejanski letalski prevoznik vnaprej sporočil, da mu bo proti njegovi volji zavrnil vkrcanje na let, za katerega ima ta potnik potrjeno rezervacijo.
- 39 Iz zgornjih preudarkov izhaja, da je treba člen 4(3) Uredbe št. 261/2004 v povezavi s členom 2(j) te uredbe razlagati tako, da mora dejanski letalski prevoznik, ki je potnika vnaprej obvestil, da mu bo proti njegovi volji zavrnil vkrcanje na let, za katerega ima ta potnik potrjeno rezervacijo, navedenemu potniku plačati odškodnino, tudi če se ta ni prijavil na let pod pogoji, določenimi v členu 3(2) te uredbe.

Drugo vprašanje

- 40 Čeprav je bilo drugo vprašanje postavljeno le, če bi bil odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, Sodišče meni, da je treba nanj odgovoriti glede na pojasnila predložitvenega sodišča, povzeta v točki 17 te sodbe. To sodišče namreč navaja, da je odgovor na drugo vprašanje potreben, če bi Sodišče v odgovoru na prvo vprašanje ugotovilo, da je potniku, ki je bil obveščen o predvideni zavrnitvi vkrcanja, mogoče plačati odškodnino, ne da bi se moral prijaviti na let.
- 41 Predložitveno sodišče s tem drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 5(1)(c)(i) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da ta določba, ki uvaja izjemo od pravice potnikov do odškodnine v primeru odpovedi leta, ureja tudi položaj, v katerem je bil potnik vsaj dva tedna pred odhodom leta po voznem redu obveščen, da mu bo dejanski letalski prevoznik proti njegovi volji zavrnil prevoz, tako da temu potniku ni zagotovljena pravica do odškodnine zaradi zavrnitve vkrcanja, določena v členu 4 te uredbe.

- 42 Opozoriti je treba, da člen 5(1)(c)(i) Uredbe št. 261/2004 določa, da imajo zadevni potniki v primeru odpovedi leta pravico do odškodnine, ki jim jo mora plačati dejanski letalski prevoznik v skladu s členom 7 te uredbe, razen če so o odpovedi leta obveščeni najmanj dva tedna pred odhodom po voznem redu. Poleg tega člen 4(3) navedene uredbe določa, da „[k]adar je vkrcanje potnikom zavrjneno proti njihovi volji, jim dejanski letalski prevoznik takoj izplača odškodnino v skladu s členom 7 in ponudi pomoč v skladu s členoma 8 in 9 [navedene uredbe]“.
- 43 Kot je razsodilo Sodišče, cilj Uredbe št. 261/2004, naveden v njeni uvodni izjavi 1, ki je zagotavljanje visoke ravni varstva potnikov, upravičuje široko razlago pravic, priznanih tem potnikom (glej v tem smislu sodbo z dne 4 oktobra 2012, Finnair, C-22/11, EU:C:2012:604, točka 23). Izjemo od določb, ki potnikom podeljujejo pravice, je treba, nasprotno, razlagati ozko (glej v tem smislu sodbi z dne 22. decembra 2008, Wallentin-Hermann, C-549/07, EU:C:2008:771, točka 17, in z dne 4. oktobra 2012, Finnair, C-22/11, EU:C:2012:604, točka 38).
- 44 Poleg tega je treba člen 5(1)(c)(i) te uredbe razlagati ozko, saj je na podlagi te določbe v primeru odpovedi leta dejanski letalski prevoznik oproščen plačila odškodnine iz člena 7 navedene uredbe, če je potnike o odpovedi leta obvestil vsaj dva tedna pred odhodom po voznem redu.
- 45 V zvezi s tem je treba poudariti, da se člen 5(1)(c)(i) Uredbe št. 261/2004 ne nanaša na primer zavrnitve vkrcanja, ampak le na primer odpovedi leta, in sicer v skladu s členom 2(l) te uredbe na primer, v katerem let, ki je bil prvotno predviden in na katerem je bilo rezervirano vsaj eno mesto, ni bil opravljen.
- 46 Poleg tega člen 4(3) navedene uredbe ne določa, da je dejanski letalski prevoznik lahko oproščen obveznosti plačila odškodnine potnikom na podlagi člena 7 iste uredbe, če potnike vsaj dva tedna pred odhodom po voznem redu obvesti, da jim bo zavrjneno vkrcanje (glej po analogiji sodbi z dne 10. januarja 2006, IATA in ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, točka 37, in z dne 4. oktobra 2012, Finnair, C-22/11, EU:C:2012:604, točka 36). Zato načelo ozke razlage, na katero je bilo opozorjeno v točki 44 te sodbe, zahteva, da izjema od pravice do odškodnine iz člena 5(1)(c)(i) Uredbe št. 261/2004 ostane omejena le na primere odpovedi iz te določbe, ne da bi jo bilo mogoče razširiti na primere zavrnitve vkrcanja iz člena 4 te uredbe.
- 47 Torej člena 5(1)(c)(i) te uredbe glede na cilj navedene uredbe iz njene uvodne izjave 1, ki je zagotoviti visoko raven varstva potnikov, ni mogoče uporabiti po analogiji v okviru zavrnitve vkrcanja, da bi se zmanjšal obseg pravice do odškodnine iz člena 4(3) iste uredbe.
- 48 Te razlage ni mogoče izpodbiti z načelom enakega obravnavanja, na katero se sklicuje predložitveno sodišče. Kot je namreč Komisija navedla v pisnem stališču, tega načela, ki zahteva, da se primerljivi položaji ne obravnavajo različno in da se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če je razlikovanje objektivno utemeljeno (sodba z dne 14. julija 2022, Komisija/VW in drugi, od C-116/21 P do C-118/21 P, C-138/21 P in C-139/21 P, EU:C:2022:557, točka 95 in navedena sodna praksa), v obravnavanem primeru ni mogoče uporabiti, ker – kot je razvidno iz točk 45 in 46 te sodbe – položaji, v katerih pride do zavrnitve vkrcanja ali odpovedi letov, niso primerljivi, saj jih je zakonodajalec Unije ločeno uredil v členih 4 in 5 Uredbe št. 261/2004 in dodal deloma različna pravna pravila, kot je izjema od pravice do odškodnine, določena v členu 5(1)(c)(i) in ne v členu 4(3) te uredbe.
- 49 Glede za zgornje preudarke je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 5(1)(c)(i) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da ta določba, ki uvaja izjemo od pravice potnikov do odškodnine v primeru odpovedi leta, ne ureja položaja, v katerem je bil potnik vsaj dva tedna

pred odhodom leta po voznem redu obveščen, da mu bo dejanski letalski prevoznik proti njegovi volji zavrnil prevoz, tako da mora biti temu potniku zagotovljena pravica do odškodnine zaradi zavrnitve vkrcanja, določena v členu 4 te uredbe.

Stroški

- 50 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (osmi senat) razsodilo:

- 1. Člen 4(3) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 v povezavi s členom 2(j) Uredbe št. 261/2004**

je treba razlagati tako, da

mora dejanski letalski prevoznik, ki je potnika vnaprej obvestil, da mu bo proti njegovi volji zavrnil vkrcanje na let, za katerega ima ta potnik potrjeno rezervacijo, navedenemu potniku plačati odškodnino, tudi če se ta ni prijavil na let pod pogoji, določenimi v členu 3(2) te uredbe.

- 2. Člen 5(1)(c)(i) Uredbe št. 261/2004**

je treba razlagati tako, da

ta določba, ki uvaja izjemo od pravice potnikov do odškodnine v primeru odpovedi leta, ne ureja položaja, v katerem je bil potnik vsaj dva tedna pred odhodom leta po voznem redu obveščen, da mu bo dejanski letalski prevoznik proti njegovi volji zavrnil prevoz, tako da mora biti temu potniku zagotovljena pravica do odškodnine zaradi zavrnitve vkrcanja, določena v členu 4 te uredbe.

Podpisi